

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 202/2021
16.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгомир Станисављевић, адвокат из ..., против туженог АД „Ирмово“ из Степановића, чији је пуномоћник Александар Ковач, адвокат из ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2734/20 од 26.10.2020. године, у седници већа одржаној 16.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2734/20 од 26.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 257/20 од 23.07.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се утврди да је тужилац у радном односу на неодређено време код туженог. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужени обавезе да му исплати износ од 1.080.000,00 динара на име накнаде штете због изгубљене зараде, за период од 01.02.2017. године, закључно са 31.01.2020. године, као и законску затезну камату у износу од 200.000,00 динара, рачунату на овај износ, односно све укупно износ од 1.280.000,00 динара са законском затезном каматом од подношења тужбе до исплате. Ставом трећим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2734/20 од 26.10.2020. године, жалба тужиоца је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавио тужилац због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 55/14) и нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог до 17.03.2010. године, када му је отказан уговор о раду. Правноснажном пресудом Основног суда у Новом Саду од 16.06.2014. године, поништено је решење о отказу уговора о раду и обавезан тужени да тужиоца врати на рад. Тужилац је поднео предлог за извршење на основу поменуте пресуде ради враћања на рад, на основу ког је донето решење о извршењу дана 27.03.2015. године. Овај поступак је обустављен решењем од 27.09.2019. године, јер тужилац као извршни поверилац није по позиву туженог (извршни дужник) приступио у просторије извршног дужника ради закључења уговора о раду. Приговор против наведеног решења је одбијен са образложењем да извршни поверилац није оправдао свој изостанак, нити да је на ове околности доставио доказе о спречености да приступи у просторије извршног дужника, а ради закључења уговора о раду.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права одбили тужбени захтев тужиоца.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је у побијаној одлуци примењено материјално право.

Одредбом члана 34. Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05 ... 74/14) прописано је да запослени остварује права и обавезе из радног односа даном ступања на рад (став 1.). Ако запослени не ступи на рад даном утврђеним уговором о раду, сматра се да није засновао радни однос, осим ако је спречен да ступи на рад из оправданих разлога, или ако се послодавац и запослени другачије договоре (став 2.).

Одредбом члана 191. став 1. истог закона прописано је да ако суд у току поступка утврди да је запосленом престао радни однос без правног основа, на захтев запосленог, одлучиће да се запослени врати на рад, да му се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио.

Имајући у виду законске норме, обавеза послодавца је да након поништеног решења о отказу уговора о раду позове запосленог да се врати на рад, уколико постоји такав његов захтев. С друге стране обавеза запосленог је да се на позив послодавца одазове и дође у просторије ради регулисања свог радноправног статуса и ступања на рад. На овај начин запослени заснива радни однос и од тог тренутка остварује права и обавезе из радног односа. У конкретној ситуацији, тужени је позивао тужиоца да ступи на рад (02.02.2016. године телеграмом, 05.12.2016. године дописом – обавештењем, а 08.06.2017. године покушао је да му уручи уговор о раду), а тужилац није доказао да је за то био оправдано спречен у току извршног поступка и након позива туженог. С

обзиром на овакву ситуацију, када постоји захтев тужиоца да се врати на рад, али да се он не одазива позивима туженог, правилно су нижестепени судови закључили да до реинтеграције у радни процес није дошло кривицом самог тужиоца, те да онда нема ни одговорности туженог за штету за период након што је тужилац пропустио да ступи на рад и на тај начин спречи настанак даље штете. Како до поновног укључења тужиоца у процес рада није дошло због тога што се тужилац позиву туженог није одазвао без оправданог разлога, односно ни у ситуацији када је био у могућности да се одазове, то тужени не може сносити одговорност за настанак материјалне штете због изгубљене зараде, како су то правилно закључили и нижестепени судови.

Супротно наводима ревизије, за постојање радног односа није довољан само уговор о раду (за који тужилац тврди да га већ има и да је активиран самим поништајем решења о отказу), већ је потребно и да запослени ступи на рад и обавља послове за које је уговор закључио. И овај суд сматра да, због поступања тужиоца и његовог неодазивања позиву послодавца да ступи на рад и укључи се у радни процес, није дошло до његове реинтеграције након поништаја решења о отказу уговора о раду, па није постојала ни обавеза туженог да донесе решење о престанку радног односа, како наводи тужилац у ревизији.

Овај суд, поред разлога који су дали нижестепени судови, налази и да је тужба за заштиту права постојања, односно непостојања радног односа, поднета по протеклу рока из члана 195. Закона о раду.

Са изложеног, а применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**